

ICOMOS Slovenija

Slovensko nacionalno združenje za spomenike in spomeniška območja

Prevod: oktober 2024

Etična načela ICOMOS

Ta etična načela so bila sprejeta na 18. Generalni skupščini (Firence, 2014) in so nadomestila Izjavo o etični zavezanosti, sprejeta na 13. Generalni skupščini (Madrid, 2002) in spremenjeno na 20. Generalni skupščini (na spletu, 2020).

Preambula

Mednarodno združenje za spomenike in spomeniška območja (ICOMOS) je nevladna organizacija, katere cilj je ohranjanje kulturne dediščine (spomenikov, stavbnih kompleksov in spomeniških območij) glede njihovih materialnih in nesnovnih vidikov ter njihove celostne raznolikosti in avtentičnosti.

ICOMOS dosega svoj cilj preko mreže članov in odborov, svojih dejavnosti in sodelovanja z drugimi organizacijami. Člani ICOMOS delijo skupna načela, pri čemer pa upoštevajo raznolikost specializacij in kompetenc na področju ohranjanja kulturne dediščine.

Etična načela ICOMOS določajo odgovornosti članov in organov ICOMOS glede ohranjanja kulturne dediščine in v povezavi z organizacijo ICOMOS.

Člen 1 Veljavnost

- a. Etična načela veljajo za vse člane ICOMOS. Poleg tega etična načela veljajo za vse nacionalne in mednarodne znanstvene odbore in druga telesa ICOMOS. Iz tega sledi, da določbe v zvezi s »člani« veljajo tudi za odbore in druga telesa ICOMOS, a s potrebnimi in ustreznimi spremembami.
- b. S članstvom v ICOMOS in z ohranjanjem članstva člani soglašajo s temi Etičnimi načeli.

Člen 2 Etična načela v povezavi s kulturno dediščino

- a. Člani ICOMOS zagovarjajo in spodbujajo varstvo kulturne dediščine in njeno ohranitev za prihodnje rodove v skladu s cilji ICOMOS.
- b. Člani ICOMOS zagovarjajo in spodbujajo spoštovanje kulturne dediščine. Po svojih najboljših močeh zagotavljajo, da so uporaba kulturne dediščine in posegi vanjo spoštljivi.
- c. Člani ICOMOS priznavajo gospodarsko, družbeno in kulturno vlogo dediščine kot gonilne sile trajnostnega lokalnega in svetovnega razvoja.
- d. Člani ICOMOS priznavajo in spoštujejo raznolike materialne in nesnovne vrednosti kulturne dediščine, ki bogatijo človekovo kulturo in imajo lahko različne pomene za različne skupine in skupnosti.

- e. Kjer je kulturna dediščina v neposredni nevarnosti ali ogrožena, člani ICOMOS nudijo vso mogožno pomoč, ki je izvedljiva in primerna, če to ne ogroža njihovega lastnega zdravja in varnosti ter zdravja in varnosti drugih.

Člen 3 Etična načela v povezavi z javnostjo in skupnostmi

- a.. Člani ICOMOS-a priznavajo, da imajo splošno moralno dolžnost za ohranitev kulturne dediščine za sedanje in prihodnje rodove in posebno dolžnost za dejavnosti, ki se izvajajo v okviru njihove pristojnosti.
- b. Člani ICOMOS-a si po svojih najboljših močeh prizadevajo, da se pri odločitvah, povezanih s kulturno dediščino, upošteva javni interes.
- c. Člani ICOMOS-a priznavajo vrednost vključevanja skupnosti pri ohranjanju kulturne dediščine. Sodelujejo v odprtem in podpirajočem dialogu. Prispevajo h krepitvi zaupanja in omogočajo pregleden dostop do komunikacijskih kanalov.
- d. Člani ICOMOS-a priznavajo soobstoj kulturnih vrednot in vrednosti pod pogojem, da te ne kršijo človekovih pravic in temeljnih svoboščin, kot so zapisane v Splošni deklaraciji človekovih pravic ali drugih mednarodnih instrumentih.
- e. Člani ICOMOS-a podpirajo spodbujanje ozaveščenosti javnosti, sodelovanja in skrbništva za prepoznavanje, dostop do, uživanje in upravljanje ter podporo kulturne dediščine na lokalni in globalni ravni.
- f. V primerih, ko gre za nasprotujoče si vrednotenje dediščine, člani ICOMOS-a podpirajo in prispevajo k procesom reševanja sporov.

Člen 4 Etična načela v povezavi z dobrimi praksami

- a. Člani ICOMOS-a nudijo najboljše strokovne nasvete in storitve kar jih lahko na področju ohranjanja kulturne dediščine v okviru svojih strokovnih področij.
- b. Člani ICOMOS-a se morajo seznaniti z doktrinarnimi besedili, ki jih je sprejela Generalna skupščina ICOMOS. Seznanjajo se z mednarodnimi konvencijami, priporočili in operativnimi smernicami povezanimi s kulturno dediščino, ki jih sprejema UNESCO in druge mednarodne organizacije, ki se nanašajo na njihovo delo.
- c. Člani ICOMOS-a svoje delo opravljajo strokovno, transparentno in sodelovalno ter so odprti za javno razpravo.
 1. Člani ICOMOS-a so objektivni, strogi in znanstveni v svojih metodah.
 2. Člani ICOMOS-a vzdržujejo, izpopolnjujejo in posodablajo svoje znanje o ohranjanju kulturne dediščine.
 3. Člani ICOMOS se zavedajo, da delo ohranjanja kulturne dediščine zahteva interdisciplinarni pristop in spodbuja sodelovanje z večdisciplinarnimi skupinami strokovnjakov, odločevalcev in deležnikov.
 4. Člani ICOMOS spoštujejo kulturne in jezikovne raznolikosti.

5. Člani ICOMOS-a zagotavljajo, da sta splošen obseg in kontekst njihovega dela, vključno s kakršnimi koli omejitvami, ustrezno pojasnjena.
 6. Člani ICOMOS zagotavljajo vodenje pravih, trajnih in dostopnih evidenc o dejavnostih ohranjanja, za katere so odgovorni. Zagotavljajo, da se dokumentacija trajno in čim prej arhivira ter je javno dostopna, kadar je to v skladu s cilji kulturne dediščine in ohranjanja.
- d.** Člani ICOMOS-a, ki delajo na področju kulturne dediščine, uporabljajo vse razumne veščine, skrbnost in marljivost, da zagotovijo, da so odločitve o ohranjanju kulturne dediščine dobro utemeljene in premišljene.
1. Člani ICOMOS zagotovijo, da odločitve o ohranjanju kulturne dediščine temeljijo na zadostnem znanju in raziskavah ter na veljavnih standardih dobre prakse.
 2. Člani ICOMOS po svojih najboljših močeh zagotavljajo, da so raziskane vse izvedljive možnosti in da so izbrane možnosti ustrezno utemeljene.
 3. Člani ICOMOS po svojih najboljših močeh zagotavljajo, da odločitev o projektih za ohranjanje kulturne dediščine ne sprejema le avtor projekta, temveč so te rezultat kolektivnega in interdisciplinarnega razmisleka.

Člen 5 Etično ravnanje

- a.** Člani ICOMOS vse svoje dejavnosti izvajajo odprto, pošteno, strpno, neodvisno, nepristransko in odgovorno.
1. Člani ICOMOS se morajo izogibati vsakemu pravemu ali očitnemu navzkrižju interesov, ki bi lahko ogrožal neodvisnost, nepristranskost in objektivnost njihovega dela, ali pa morajo tako navzkrižje interesov ustrezno razkriti. Člani in odbori ICOMOS ne smejo sprejemati ali ponujati daril ali drugih spodbud, ki bi lahko vplivale na njihovo neodvisnost ali za katere bi se lahko štelo, da vplivajo na njihovo neodvisnost.
 2. Člani ICOMOS se morajo izogibati primerov, kjer bi sodili sami sebi: ko opravljajo delo na določenem območju dediščine in obenem sodelujejo v posvetovalnih organih in organih odločanja na lokalni ali nacionalni ravni, ne smejo sodelovati tudi pri odločitvah, povezanih s tem območjem.
 3. Člani ICOMOS morajo spoštovati zaupnost kakršnih koli podatkov, vključno z dokumenti, mnenji in razpravami, do katerih so imeli dostop v okviru svojih dejavnosti.
- b.** Člani ICOMOS-a spoštujejo in prepoznajo intelektualno delo drugih. Intelektualne, materialne in praktične prispevke drugih morajo citirati, se sklicevati in objavljati točno in pošteno.
- c.** Člani ICOMOS morajo pojasniti, ali strokovni vidiki in mnenja odražajo njihova osebna mnenja ali mnenje institucije, ki jo predstavljajo.
- d.** Člani ICOMOS nasprotujejo lažnim navedbam in napačnim informacijam o kulturni dediščini in dejavnostih ohranjanja; nasprotujejo vsakemu prikrivanju ali prirejanju podatkov in ugotovitev.

Člen 6 Etična načela v povezavi z ICOMOS in njegovimi člani

- a.** Člani ICOMOS so kolegialni, lojalni in spoštljivi do drugih članov.

- b. Člani ICOMOS-a spodbujajo izmenjavo znanja z deljenjem informacij in izkušenj znotraj ICOMOS-a, zlasti na mednarodni ravni.
- c. Člani ICOMOS-a so mentorji mlajšim kolegom ter izmenjujejo znanje in izkušnje v duhu medgeneracijske solidarnosti.
- d. Člani ICOMOS-a svojega položaja znotraj ICOMOS-a ali zaupnih informacij, ki so jih pridobili pri svojem delu za ICOMOS, ne smejo uporabiti za pridobitev osebnih koristi.
- e. Člani ICOMOS-a, ki opravljajo delo na zahtevo ICOMOS, morajo upoštevati vsa posebna načela, ki jih za te dejavnosti razvije Odbor ICOMOS. Zlasti člani ICOMOS-a, ki sodelujejo pri delu v zvezi s Konvencijo o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (1972), morajo upoštevati dokument »Policy for the implementation of the ICOMOS World Heritage mandate« in njegove posodobitve.
- f. Člani ICOMOS-a delujejo odgovorno do organizacije ter izboljšujejo in ohranjajo njen ugled in trajnost.
 - 1. Člani ICOMOS-a morajo spoštovati Statut ICOMOS, statute nacionalnih odborov in predpise mednarodnih znanstvenih odborov.
 - 2. Člani ICOMOS-a ne smejo s svojimi javnimi izjavami ali dejanji škodovati ugledu organizacije ali katerega od njenih odborov.
 - 3. Člani ICOMOS-a ne smejo na kakršni koli način ogroziti finančni položaj ICOMOS-a in njegovih odborov.
 - 4. Člani ICOMOS se morajo zavedati, da ime in logotip ICOMOS pripadata organizaciji ICOMOS.
 - 5. Člani ICOMOS-a ne smejo delovati ali govoriti v imenu ICOMOS-a ali katerega od njegovih odborov brez pooblastila ustreznega organa in se morajo v takih primerih strogo držati svojih institucionalnih stališč.
 - 6. Kandidati za funkcije znotraj ICOMOS lahko za svojo kampanjo uporabijo sredstva, ki so na voljo vsem članom ICOMOS; kandidati ne smejo mobilizirati vladnih, javnih ali zasebnih organizacij za kampanjo v njihovo korist.

Člen 7 Izvajanje in spremembe

- a. Nacionalni in mednarodni znanstveni odbori ICOMOS naj razširjajo in zagotavljajo izvajanje Etičnih načel.
- b. Ravnanje v nasprotju z Etičnimi načeli lahko pomeni nepravilno ravnanje. Domnevne primere nepravilnega ravnanja je treba pregledati in o njih razpravljati z zadevnim članom ter lahko po pregledu prinesejo sankcije, kot je določeno v 7. členu Statuta ICOMOS-a.
- c. Nacionalni in mednarodni znanstveni odbori ICOMOS lahko določijo dodatna etična načela, če ta niso v nasprotju s Statutom ICOMOS, temi Etičnimi načeli in katerim koli drugim ustreznim doktrinalnim besedilom ICOMOS.
- d. Odbor ICOMOS pregleda Etična načela vsaj vsakih šest let, pri čemer Generalni skupščini poda poročilo, v skladu z 10. členom Statuta. Kakršne koli spremembe Etičnih načel ICOMOS sprejme Generalna skupščina ICOMOS na predlog Odbora.